

**Силабус
вибіркового компоненту ВД**

(умовне позначення ОК в освітній програмі (ОП))

Інформаційна технологія створення автомобільних комп'ютерних систем

Назва дисципліни:	Інформаційна технологія створення автомобільних комп'ютерних систем (АКС)
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl022.khadi-h.com/mod/bluebuttonbon/view.php?id65821
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра комп'ютерних технологій та мехатроніки
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Алексієв Олег Павлович, д.т.н., професор
Контактний телефон:	+38 095 729 0009
E-mail:	o.p.alex@ukr.net

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування у шукачів вищої освіти компетентностей системології управління дорожнім рухом автомобільного транспорту (рухомих машин і систем). Практичне освоєння Web-технології, Web 2.0, Industry 4.0, нейромереж та Machine Learning (використання віртуального агента-водія у взаємодії з мультиагентної рухомою системою автомобільного трансферу (пересування пасажирів та вантажу).

Предмет: Просторово-часова орієнтація РО трансферних організацій автомобільного транспорту (автотранспорт та дорожня галузь).

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

надбання шукачам вищої освіти знань та вмінь працювати в ІТ індустрії на посадах: фахівець з інформаційних технологій; фахівець з розроблення комп'ютерних програм; розробник обчислювальних систем забезпечення просторово-часової орієнтації транспортних процесів;

вивчення зв'язку вимог роботодавців трансферних організацій їх професійних стандартів з системологією ІТ-індустрії, практично з особливостями практично усіх спрямувань ІТ технологій від програмної інженерії до забезпечення захисту інформації, вимог до визначення потрібних професійних компетентностей;

освоєння цифрової трансформації автомобільних трансферних додатків, когнітивного сприйняття автомобільного трансферу, інтерактивного середовища дорожнього руху, з урахуванням конкурентної здатності трансферних організацій та підприємств;

практична робота з транспортним порталом ХНАДУ (ikt.khadi.kharkov.ua) та визначення основ оцінки синергії САУ РО будь-якого призначення. Визначення для цього основ гармонізації вимог професійних стандартів трансферних організацій та підприємств до автомобільних комп'ютерних систем (АКС).

проведення досліджень, експериментів, визначення методики пошуку технічних рішень з використанням методів оптимізації, диджиталізація науково технічної діяльності з отриманням відповідного синергетичного ефекту від наукової діяльності з інформаційного розвитку САУ РО на автотранспорті та дорожній галузі.

Компетентності, яких набуває здобувач:**Загальні компетентності:**

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності:

Здатність інтегрувати знання з інших галузей, застосовувати системний підхід та враховувати нетехнічні аспекти при розв'язанні інженерних задач та проведенні наукових досліджень.

Здатність до винахідницької та раціоналізаторської діяльності в сфері автоматизації та комп'ютерно-інтегрованого керування технологічними процесами, здатність забезпечувати захист прав інтелектуальної та промислової власності.

Здатність створювати нові техніку і технології в галузі механічної інженерії.

Результати навчання:

Дотримуватись норм академічної доброчесності, знати основні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності, комерціалізації результатів науково-дослідної, винахідницької та проектної діяльності.

Збирати необхідну інформацію, використовуючи науково-технічну літературу, бази даних та інші джерела, аналізувати і оцінювати її. Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК 1. Вступ. ІТ АКС.	2	2
	ЛР 1. Вибір технологічного спрямування управління РО АТ	10	10
	ПР 1. Оцінка синергії САУ РО		
2	ЛК 2. САУ РО трансферних організацій	2	2
	ЛР 1. Структурний аналіз трансферних організацій	14	14
	ПР 1. Розробка функціональної структури дорожнього руху	2	2
3	ЛК 3. Структурний аналіз САУ РО	2	2
	ЛР 1. Аналітичний огляд систем керування дорожнім рухом	2	2
	ПР 1. учасники дорожнього руху трансферних підприємствах	10	10
4	ЛК 4. Автомобільна телематика	2	2
	ПР 1. Інструментальні засоби автомобільної телематики	4	4
	ЛР1. Співвідношення внутрішньої та зовнішньої телематики	12	12
5	ЛК 5. Інтелектуальні системи на АТ та у дорожній галузі	2	2
	ЛР 1. Дослідження шляхів сполучення міст та регіонів	4	4
	ПР 1. Інтерактивний моніторинг комунікаційних систем	12	12
6	ЛК 6. RTI, IVHS, SMART – технології наземного транспорту	2	2
	ПР 1 Учасники дорожнього руху та їх взаємодія	2	2
	ЛР 1 Технологічне забезпечення транспортних процесів	10	10
7	ЛК 7. Синергетика автотранспортних засобів та систем	2	2
	ПР 1. Самоорганізація та стандартизація на автотранспорті	10	10
8	ЛК 8. Перспективи розвитку САУ РО	2	2
	ЛР1. Підвищення конкурентної спроможності АТ трансферу	10	10
Разом	ЛК	16	16
	ЛР	16	16
	ПР	88	88

Методи навчання:

МН1–словесний метод(лекція, навчальна дискусія, пояснення, розповідь);

МН2 – практичний метод (практичні заняття, ділові та рольові ігри, метод мозкової атаки);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);

МН4 – робота з літературою (науковою літературою; нормативною літературою; пошук інформації за завданням);

МН6– самостійна робота;

Форми та методи оцінювання

ФМО2 – підсумковий контроль (залік)

ФМО3 – усний контроль (бесіда)

ФМО5 – тестовий контроль

ФМО7 – практична перевірка (захист практичних робіт)

ФМО8 – методи самоконтролю і самооцінки

Система оцінювання та вимоги:**Поточна успішність**

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт.

1.4 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за

поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;
- за 100-бальною шкалою (шкала оцінювання знань) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
			Оцінка	Критерії
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
75-79	Задовільно		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74			D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34	Неприйнятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література: *(література не пізніше 10 років, окрім 1 фундаментального класичного підручника або монографії)*

1. Алексієв В.О. Мехатроніка, телематика, синергетика у транспортних додатках / В.О. Алексієв, О.П. Алексієв, О.Я. Ніконов. – Харків : ХНАДУ, 2012. 212 с.
2. Ашерів А.Т. Підготовка, експертиза та захист дисертацій. – Харків: УІПА, 2002. – 135 с.
5. ISO/IEC 12207:2008 Інформаційна технологія. Системна і програмна інженерія. Процеси життєвого циклу програмних засобів.
- 7 Алексієв В.О. Автомобільна синергетика транспортних машин та систем Алексієв, В.О.. Алексієв О.П. Неронов С.М., . – Харків : ХНАДУ, 2022. с.(інші друковані матеріали – електронний варіант термінологічного словника - робочий варіант 2022 року на стадії авторського доповнення та уточнення деяких визначень згідно фаху 122 КН-комп'ютерні науки).

Додаткові джерела:

1. <https://www.cio.com/article/2439504/business-intelligence/business-intelligence-definition-and-solutions.html> (Business intelligence (BI) leverages software and

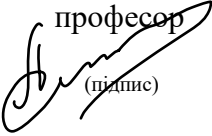
services to transform data into actionable intelligence that informs an organization's strategic and tactical business decisions).

2. <https://ikt.khadi.kharkov.ua/> (transfer road portal).

Розроблено та внесено: кафедра комп'ютерних технологій і мехатроніки - КТМ ХНАДУ
(повне найменування кафедри)

Розробник силябусу: професор кафедри КТМ ХНАДУ д-р наук, професор О.П. Алексієв

(посада, наук. ступінь, вчене звання) ,

(підпис)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри 1 серпня 2020 року
(дата протоколу)

Завідувач кафедри

Д-р наук професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Ніконов О.Я.

(підпис)

(ПІБ завідувача)